



Παραδείγματα Δραστηριότητες

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 1

Να καταγράψεις την οργάνωση της παραγράφου που ακολουθεί και να δικαιολογήσεις τη σκοπιμότητα που υπηρετεί το συγκεκριμένο οργανωτικό σχήμα, αν λάβεις υπόψη πως ο συγγραφέας, ο Χρήστος Πασαλάρης (1925-2018), ήταν κορυφαίος Έλληνας δημοσιογράφος.

Όσο πιο κοντά μας διαδραματίζεται ένα γεγονός, τόσο πιο ενδιαφέρον είναι. Για την αθηναϊκή εφημερίδα η διακοπή του ρεύματος στην Αθήνα είναι πρώτη είδηση, για τους «Times της Ν. Υόρκης» δεν είναι ούτε μονόστηλο. Οι δέκα πρόσκοποι που χάθηκαν στην Πάρνηθα είναι για μας σπουδαίο θέμα, ενώ οι εκατό Ινδοί στρατιώτες που χάθηκαν στα Ιμαλάια πάνε κατευθείαν στο καλάθι. Η έδρα της εφημερίδας ή του πρακτορείου ειδήσεων παίζει αποφασιστικό ρόλο στην επιλογή και την ιεράρχηση των ειδήσεων. Για την τοπική εφημερίδα της Καλλιθέας πρώτο θέμα είναι ο θάνατος του δημάρχου της και όχι ο θάνατος του Μπρέζνιεφ. Το δεύτερο, λοιπόν, αστέρι της είδησης είναι η εγγύτητα.

Πασαλάρης, Χ. (1984). *Μια ζωή τίτλοι*. Αθήνα: Κάκτος.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 2

Ποιο είναι το οργανωτικό σχήμα που επέλεξε ο συγγραφέας στην §1; Να απαντήσεις, λαμβάνοντας υπόψη την επικοινωνιακή περίσταση (συνομιλιακοί ρόλοι, κειμενικό είδος, σκοπός κτλ.).

[§1] Έχουμε πλέον επιλύσει σε μεγάλο βαθμό το πρόβλημα της στειρότητας με τη χρήση μεθόδων τεχνητής αναπαραγωγής και ταυτόχρονα είμαστε σε θέση να επιλέξουμε το φύλο του παιδιού μας. Η πλήρης χαρτογράφηση του ανθρώπινου γονιδιώματος αλλά και η υφιστάμενη απομόνωση και ο χαρακτηρισμός της λειτουργίας μερικών εκατοντάδων γονιδίων θα οδηγήσουν πιθανότατα στο εγγύς μέλλον στη θεραπεία πολλών ασθενειών. Γενετικά τροποποιημένοι οργανισμοί και τρόφιμα υπόσχονται ότι θα επιλύσουν το πρόβλημα του υποσιτισμού, όμως ταυτόχρονα δημιουργούν τεράστια βιοηθικά προβλήματα. Παράλληλα, η πρόσφατη κλωνοποίηση ζωντανών οργανισμών μπορεί να επιλύσει και αυτή θέματα υποσιτισμού και επάρκειας οργάνων, όμως εγκυμονείται κίνδυνος δημιουργίας γενεών πανομοιότυπων οργανισμών προς εκμετάλλευση και ταυτόχρονα αναδεικνύει επικίνδυνες απόψεις περί δημιουργίας μιας «άριας φυλής».

[§2] Πού βαδίζουμε, άραγε; Για χάρη ποιας προόδου και μελλοντικής ευδαιμονίας η επιστημονική κοινότητα αλλά και ολόκληρη η ανθρωπότητα πρέπει, αλόγιστα, να συνεχίσει αυτό τον δρόμο;

Άρθρο του Στάθη Γκόνου, Διδάκτορα Βιοχημείας, Γενικού Διευθυντή
του Ελληνικού Ινστιτούτου Παστέρ & Διευθυντή ερευνών στο Εθνικό
Ίδρυμα Ερευνών, στον ημερήσιο τύπο.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 3

Λαμβάνοντας υπόψη την επικοινωνιακή περίσταση μέσα στην οποία δημιουργήθηκε το κείμενο που ακολουθεί (συνομιλιακοί ρόλοι, κειμενικό είδος, σκοπός κτλ.), να εξηγήσεις την ευρεία χρήση παραδειγμάτων στην §2.

[§1] Ερέθισμα για πολύ σοβαρούς και σε βάθος προβληματισμούς προσφέρει η τελευταία έρευνα του «Ευρωβαρόμετρου», με θέμα «Οι Ευρωπαίοι και ο Πολιτισμός», που έτυχε της ... καθ' υπερβολήν δεούσης προσοχής και προβολής από τα ελληνικά ΜΜΕ, με τίτλους που εμφανίζουν τους Έλληνες περίπου ως ... ημιαγρίους, με σχέσεις «έχθρας» με το βιβλίο, το θέατρο, τη μουσική, τον κινηματογράφο, τα μουσεία Ιστορίας και Τέχνης. Δεν μπορεί, βεβαίως, να ισχυρισθεί κανείς με πειστικά επιχειρήματα πως η Ελλάδα και οι Έλληνες πρωτοπορούν στον πολιτισμικό τομέα. Υπάρχουν τεράστια κενά υποδομής, οργάνωσης, συστηματικής ανάπτυξης, όχι μόνο των διάφορων επιμέρους κλάδων που συνιστούν παραγωγή πολιτισμού, αλλά και ατομικών και κοινωνικών «ευαισθησιών» που επιτρέπουν την υποδοχή, επεξεργασία και αναπαραγωγή πολιτισμικών ερεθισμάτων.

[§2] Θα άξιζε, ίσως, να μείνει κανείς λίγο στο τι ακριβώς σημαίνει «πολιτισμός», ποια τα «ειδοποιά» χαρακτηριστικά του, ποιες οι επιδράσεις του στις ατομικές και κοινωνικές συμπεριφορές πολιτών και λαών. Γιατί, ας πούμε, Βάγκνερ άκουγε και ο διοικητής του Άουσβιτς τις ώρες που δούλευαν οι φούρνοι που έκαιγαν τα πτώματα των Εβραίων, Καντ διάβαζαν διάφοροι ανώτατοι αξιωματικοί των «ΕΣ-ΕΣ» όταν από το παράθυρο των δωματίων τους έμπαινε το φως από τις φλόγες ολόκληρων χωριών που καίγονταν, μαζί με τους κατοίκους τους, ύστερα από διαταγή τους -αλλά σίγουρα δε θα βρεθούν πολλοί να τους χαρακτηρίσουν «πολιτισμένους»... Πολιτισμός, στην αγνότερη ίσως έκφρασή του, είναι να τιμάς τους γέρους γονείς σου (η Ελλάδα είναι η χώρα με το μικρότερο ποσοστό εισαγωγής ηλικιωμένων σε «οίκους ευγηρίας», και η φροντίδα της γιαγιάς και του παππού από την οικογένεια αποτελεί, ευτυχώς ακόμη σε μεγάλο βαθμό, θεσμό στην Ελλάδα, σε αντίθεση με τα συμβαίνοντα σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες -αλλά τέτοιες παραμέτρους δεν τις έθιξε καν η έρευνα του «Ευρωβαρόμετρου»!), καθώς επίσης και το ιερό πάθος της συντριπτικής πλειοψηφίας των Ελλήνων γονέων τα παιδιά τους να μορφωθούν καλύτερα από τους ίδιους και να αποκτήσουν περισσότερα εφόδια... Μπορεί να θεωρηθεί έτσι εύκολα

«απολίτιστος» ένας λαός που από τα σπλάχνα του βγήκαν δεκάδες παγκοσμίως αναγνωρισμένοι ποιητές (και η ποίηση μαζί με τον χορό αποτελούν κορυφαίες εκφράσεις πολιτισμού...) στη σύγχρονη εποχή, με δύο βραβεία Νόμπελ και τρεις έδρες πανεπιστημιακές σε όλον τον κόσμο για το έργο του Καβάφη; Δε συνιστά στοιχείο πολιτισμού ότι ο Έλληνας περισσότερο από κάθε άλλον Ευρωπαίο θα σηκωθεί και θα χορέψει τη χαρά, τη λύπη, τον πόνο, την αγωνία του; «Λαϊκά και δημοτικά!» θα αντιτάξουν οι μεμψίμοιροι ευρωλάγνοι, που θα θεωρούσαν πιο «πολιτισμικό» να χορεύουμε βαλς και ... καντρίλιες και ας κρίνεται γενικώς ο λαϊκός χορός υπέρτατη και βαθύτατη πολιτισμική εκδήλωση!

[§3] Είμαστε οι τελευταίοι που θα υποστηρίξουμε ότι [μωρέ, καλά είμαστε!] -γιατί δεν είμαστε! Και υπάρχουν τεράστιες ελλείψεις και κενά που πρέπει να καλυφθούν.

Οικονομόπουλος, Θ. (2002, 12 Μαΐου). Ανεμοδείκτης. *Η Καθημερινή*.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 4

Με ποιον τρόπο οργανώνεται ο λόγος στην §1 του αποσπάσματος που ακολουθεί; Για ποιον λόγο, κατά τη γνώμη σου, ο συντάκτης έκανε αυτή την επιλογή;

[§1] Όσο προχωρεί ο άνθρωπος στην ηλικία και αποκτά μεγαλύτερη πείρα της ζωής, τόσο τείνει να παραδεχτεί (άλλο θέμα, αν τελικά το καταφέρνει) ότι πρέπει να περιορίζει τις αξιώσεις του και να μη περιμένει από τούτο τον κόσμο περισσότερα από όσα είναι δυνατόν να του παραχωρηθούν. Σ' αυτή τη δυσάρεστη αλλά σώφρονα παραδοχή έχουν από την ανώνυμη και την επώνυμη θυμοσοφία δοθεί πολλές αποφθεγματικές διατυπώσεις που χάρη στη λακωνικότητά τους μένουν στη μνήμη και εύκολα περνούν από στόμα σε στόμα –απόδειξη ότι εκφράζουν ένα πολύτιμο θησαύρισμα της ανθρώπινης συνείδησης: «Βέλτιον το μη χείρον», «Το καλύτερο είναι εχθρός του καλού», «Στέργε τα παρόντα», «Μηδέν άγαν» κτλ. κτλ.

[§2] Μέσα στις αδυναμίες του ανθρώπου είναι, φαίνεται, και αυτό το ασυγκράτητο, το ακαταμάχητο «πλέον έχουν» που δεν τον αφήνει να ικανοποιηθεί ποτέ με ό,τι αξιώθηκε να αποκτήσει, αλλά διαρκώς τον σπρώχνει να κερδίσει περισσότερα, να βολευτεί καλύτερα, να πάει παραπάνω από κει που βρίσκεται, είτε για την οικονομική ευμάρεια και την κοινωνική προβολή πρόκειται, είτε για την επαγγελματική σταδιοδρομία και την πολιτική δύναμη. Σε βαθμό που γίνεται στο τέλος αξιοδάκρυτα δυστυχής. Δε χαίρεται αυτό που του δόθηκε ως αμοιβή του μόχθου του ή ως δωρεά μιας καλής σύμπτωσης. Ζητάει κι άλλο. Έπειτα κι άλλο. Και πάλι άλλο... χωρίς σταματημό, χωρίς να πει επιτέλους «φτάνει»!

Παπανούτσος, Ε.Π. (2003). *Οι δρόμοι της ζωής*. Αθήνα: Νόηση.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 5

Ποιος είναι, κατά τη γνώμη σου, ο σκοπός για τον οποίο γράφτηκε το απόσπασμα που ακολουθεί; Πώς ο τρόπος με τον οποίο οργανώνεται ο λόγος υπηρετεί τον σκοπό αυτό;

[§1] Καθώς αντιπρόσωποι από όλες τις χώρες κάθονται στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων στο Πόζναν, για τη Σύνοδο του ΟΗΕ για την Κλιματική Αλλαγή, οι φτωχοί άνθρωποι ήδη αντιμετωπίζουν τις συνέπειες της παγκόσμιας υπερθέρμανσης. Από αυξανόμενες ξηρασίες ως αυξανόμενες πλημμύρες, από χαμηλότερη αγροτική παραγωγικότητα ως συχνότερες και ισχυρότερες καταιγίδες, πολλοί πιστεύουν δικαίως ότι τα πράγματα μόνο θα επιδεινώνονται. Τα ανθρώπινα δικαιώματά τους στην ασφάλεια, στην Υγεία και στον βιοπορισμό απειλούνται ολοένα περισσότερο από τις αλλαγές στο κλίμα της Γης.

[§2] Οι φτωχότεροι, οι οποίοι ευθύνονται λιγότερο για το πρόβλημα της κλιματικής αλλαγής, σηκώνουν τώρα το βαρύτερο φορτίο των επιπτώσεων. Το 97% των θανάτων που σχετίζονται με φυσικές καταστροφές καταγράφεται ήδη σε αναπτυσσόμενες χώρες. Στη Νότια Ασία, τα 17 εκατομμύρια άνθρωποι που ζουν επάνω σε αμμώδεις όχθες των ποταμών του Μπαγκλαντές θα μπορούσαν να μείνουν άστεγοι ως το 2030, καθώς τα νερά που προέρχονται από το λιώσιμο των πάγων στα Ιμαλάια πλημμυρίζουν τα σπίτια τους. Στη Νότια Αμερική, η μείωση των χιονοπτώσεων μέσα στα επόμενα 15-20 χρόνια θα θέσει σε σοβαρό κίνδυνο περισσότερα από 9 εκατομμύρια άτομα, τα οποία ζουν στη Λίμα, τη μεγαλύτερη πόλη του Περού.

Robinson, M. (2008, 13 Δεκεμβρίου). Η κλιματική αλλαγή
πρόκληση για τα ανθρώπινα δικαιώματα. *Το Βήμα*.

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ

Σχεδιασμός – Δημιουργία: Αγγελάκος Κωνσταντίνος,
Μαγγανά Αναστασία, Πασσάς Ιωάννης, Χριστόπουλος Δημήτριος

Ημερομηνία ανάρτησης: 10/04/2025 **Έκδοση:** v1.0

ΕΡΓΟ / ΠΡΑΞΗ: ΜΗΤΡΩΟ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ, ΟΠΣ 5190849, ΙΕΠ, ΕΣΠΑ 2021-2027